Bramy

Kategorie: Miejsca

„Służba przy bramie”, „Schupo przy bramie”, „Próba przy bramie”

Przez getto prowadziły dwie ulice tranzytowe, które przecinały getto na trzy części. Te dwie ulice to Zgierska i Limanowskiego. Aby dostać się z jednej części getta do drugiej, trzeba było przejść przez mosty (vide) albo przez bramy. Były trzy mosty i trzy bramy:
1. Stary Rynek – Drewnowska (tylko dla furmanek, przechodniów z ciężkimi bagażami),
2. Rybna – Ciesielska (piesi, ciężkie bagaże),
3. Dolna – Lotnicza (dla pieszych i furmanek).
Od przypadku do przypadku piesi mogli przechodzić także przez dwie pierwsze bramy. Zależało to od niemieckiego strażnika. Byli „dobrzy i źli chłopcy”. Ci dobrzy postępowali oczywiście wbrew przepisom służbowym, kiedy przymykali oko i przepuszczali przechodniów, co było ogromną ulgą dla osób słabych, chorych i dźwigających ciężary. Mosty zabijały ludzi. Wyjątkowo „dobrzy” z Szupo przepuszczali ludzi bez różnicy. Ale takich było niewielu. Przechodnie wielokrotnie pomagali sobie uciekając się do drobnego tricku: dołączali do wozu ciągniętego przez ludzi i pchali go. jeśli Szupo tego nie zauważyło lub nie chciało zauważyć. Jeśli furmanka minęła bramę, ta natychmiast była zamykana z obu stron. Żydowskim policjantom wolno było otwierać bramy tylko na rozkaz niemieckiego posterunku.

Bramy przy ul. Dolnej - Lotniczej były w ciągu dnia zawsze otwarte. Po obu stronach ustawiali się przechodnie i pojazdy według wskazań żydowskiego funkcjonariusza Służby Porządkowej i czekali na znak do przejścia. Jeśli w zasięgu wzroku na ulicy tranzytowej nie było widać żadnego tramwaju ani innych pojazdów, Szupo przepuszczało przechodniów. Nie zawsze przebiegało to gładko. Często wymierzało ciosy kolbą karabinu lub dawało kopniaki. Ale wszystko zależało od tego, jak Szupo traktowało przepisy.

Tam, gdzie tramwaj z Litzmannstadt przekraczał granicę getta – ul. Franciszkańska i Brzezińska (ob. Wojska Polskiego), przy punktach granicznych getta, też były oczywiście bramy zamykane za każdym razem natychmiast po przejeździe tramwaju. To samo dotyczyło bramy tramwajowej Marysin-Radegast.

Oskar Singer

Źródła

Encyklopedia, s. 214-215.

Tagi

komunikacja topografia getta

Data aktualizacji: 07-11-2026

Data dodania: 31-07-2023